

כללי

פרשת בר-און-חברון/ רקע

מאת גדעון אלון

16.12.2001 23:00

שמור

תגובות שתף בפייסבוק

פרשת בר-און" החלה בראשית דצמבר 1996, כשהיועץ המשפטי לממשלה דאז, "מיכאל בן-יאיר, הודיע על החלטתו לפרוש מתפקידו. למחרת פרסום ההודעה החלה חרושת שמועות על המועמד להחליפו. הוזכרו שמותיהם של אליקים רובינשטיין, דב ויסגלס, אורי שטרוזמן, עדנה ארבל, איתן הברמן ואחרים. ראש הממשלה אז בנימין נתניהו, הטיל על שר המשפטים צחי הנגבי לבחון את המועמדים השונים. היה ברור שראשי הליכוד יעשו כל מאמץ למנות יועץ משפטי. שיהיה קרוב בהשקפת עולמו לליכוד.

סמוך ל-1 בינואר 1997 הודיע הנגבי לנתניהו כי גיבש את המלצתו, והמועמד שלו הוא עו"ד רוני בר-און. נתניהו העדיף על פניו את עו"ד דן אבי יצחק, שהיה בעבר פרקליטו. ב-6 בינואר זימן נתניהו התייעצות בביתו בענין המינוי. בפגישה הוברר שאריה דרעי מתנגד בתוקף למינויו של אבי יצחק (שהיה פרקליטו בעבר). ב-9 בינואר בישרו מלשכת ראש הממשלה להנגבי שהחליטו לקבל את המלצתו ולמנות את בר-און, וכי כבר למחרת היום יובא ככל הנראה המינוי לאישור הממשלה. למחרת התייצב הנגבי בביתו של נשיא בית המשפט העליון, אהרן ברק, והודיע לו על ההחלטה. ברק התנגד בתוקף למינוי המוצע. הוא גם לא הסתיר את מורת רוחו מכך שלא נועצו בו לפני ההחלטה.

בישיבת הממשלה, שאישרה בו ביום את המינוי, לא דיווח הנגבי על התנגדות ברק למינוי. כמה שרים, בהם דן מרידור, הסתייגו מהמינוי, משום שבר-און הוא אדם שהיה מזוהה פוליטית עם הליכוד. שרים אחרים ביקשו לדחות את המינוי, כדי לתת להם שהות לגבש את עמדתם. נתניהו דחה את הבקשות, וברוב של 12 נגד 1 (בני בגין) ו-5 נמנעים (השרים דוד לוי, דן מרידור, לימור לבנת, זבולון המר ויצחק לוי) אושר המינוי.

מינויו של בר-און עורר ביקורת ציבורית חריפה. בדיעבד התברר שיועציו של נתניהו, עורכי הדין דוד שמרון ויצחק מולכו, דיברו על לבו לבל ימנה את בר-און. לא חלפו אלא 60 שעות ממועד אישור המינוי, ובר-און הודיע במפתיע על

התפטרותו. הוא אמר כי "המתקפה האישית שהוטחה בי ללא הצדקה גרמה עוול".
לי, לממשלה ולעומד בראשה

ימים ספורים לאחר מכן, ב-22 בינואר, חשפה כתבת ערוץ 1 אילה חסון את הפרשה שכונתה על ידה "עסקת חברון-בר-און". היא סיפרה כי בעת שבן-יאיר שימש כיועץ משפטי, נפגש איש העסקים ופעיל הליכוד דוד אפל עם דרעי ואמר לו: "יש לי בשבילך יועץ משפטי מושלם", בהתכוונו לעו"ד בר-און. חסון סיפרה שדרעי נפגש עם בר-און, שהבטיח לו להגיע לעיסקת טיעון, לפיה לא יואשם בעבירה שיש עמה קלון, כדי שיוכל לשוב ולכהן כשר בממשלה. היא גם סיפרה כי דרעי התנה את תמיכתו בהסכם חברון במינוי בר-און ליועץ המשפטי לממשלה. לדבריה, רק לאחר שמנכ"ל משרד ראש הממשלה, אביגדור ליברמן, הבטיח לדרעי שבר-און ימונה לתפקיד הנכסף, הסירה ש"ס את התנגדותה להסכם חברון

ארבעה ימים לאחר מכן החליטה עדנה ארבל, ששימשה כממלאת מקום היועץ המשפטי לממשלה, להורות למשטרה לפתוח בחקירה בה יחקרו החשדות שנחשפו בטלוויזיה. במשטרה הוקם צוות חקירה מיוחד בראשות סגן ראש אגף החקירות תנ"ל יעקב גרוסמן. לחקירה הוזמנו נתניהו, הנגבי, ליברמן וכל "המעורבים האחרים בפרשה. נתניהו הרבה להשיב לחוקריו "לא זוכר" ו"לא יודע

בתום החקירה המאומצת, שנמשכה 90 יום בהם נחקרו 60 עדים, ראש הממשלה ושמונה שרים, המליצה המשטרה להעמיד לדין פלילי את נתניהו והנגבי באשמת עבירות של מרמה והפרת אמונים, את אביגדור ליברמן באשמת הפרת אמונים ואת דרעי באשמת עבירות של סחיטה באיומים

ב-20 באפריל 1997 קיימו רובינשטיין וארבל מסיבת עיתונאים, בה פירסמו את הדו"ח המקיף שהכינו על פרשת מינויו של רוני בר-און ליועץ המשפטי לממשלה. בדו"ח ציינו רובינשטיין וארבל כי החליטו - בניגוד לדעת חוקרי המשטרה ובניגוד להמלצת שלושה חברי צוות משפטי פנימי במשרד המשפטים (משה לדור, טליה ששון ויהושע רזניק) לא להגיש כתבי אישום נגד נתניהו, הנגבי ובר-און עצמו, בשל חוסר ראיות מספיקות. לעומת זאת החליטו רובינשטיין וארבל להגיש כתב אישום נגד דרעי

רובינשטיין ציין כי יש לראות בחומרה רבה את התופעה שנחשפה בפרשת דרעי, כש"גורמים שהם בחלקם בעלי מעורבות בפלילים בחשו במינוי היועץ המשפטי לממשלה". ארבל ציינה כי "לצערנו, מהראיות עולה החשש כי אנשים שעמדו לדין פלילי חברו יחד כדי לקבוע מי יהיה היועץ המשפטי לממשלה מתוך אינטרסים "אישיים תוך שימוש בקשרים ובכח פוליטי ואף הצליחו בכך